

„AZ EMLÉKEZET HELYEI”

Középületek kritikai elemzése

Kiírás, tematika, ütemterv, irodalomjegyzék és feladatok

Melyek a legkiemelkedőbb, mégis eltérő kortárs műemlék-értelmezések és rekonstrukciók Berlinben vagy éppen Budapesten? Mi zajlott és mi zajlik a Budai Várban? Mitől lehet nagyon is építészeti vonatkozása az emlékműveknek? Mitől rendkívül izgalmas az építészet emlékezetalakító szerepe, akkor is, ha akaratlagos, de akkor is, ha nem tudatos folyamatok eredménye? Hány meg hány helyen érhető mindez tetten, léptéktől, korszaktól függetlenül?

A Középületek kritikai elemzése c. kötelezően választható tárgy témája 2021 tavaszán is „AZ EMLÉKEZET HELYEI” mottó köré szerveződik, kapcsolódva a tanszék 2020 tavaszán beindított [ÉPÍTÉSZET ÉS EMLÉKEZET STÚDIÓ](#)jának tematikájához.

A 2005 óta futó tárgy egyes kurzusait több mint ezer hallgató látogatta eddig: számos [TDK- és OTDK-díjazott munka](#) született a tárgy keretein belül írt dolgozatokat továbbfejlesztve, egy [magyar kortárs építészeti gyűjtemény](#) és egy magyarra fordított, interjúkat, [szövegeket összegyűjtő honlap](#) jött létre az évek során.

A tárgy elsődleges célja az építészképzés oktatási folyamatában alulreprezentált, kritikai attitűdre támaszkodó, elemző, értékelő, az építészetről való íráson keresztüli megismerést alapul vevő építészpozíciók megismerése, az építészet emlékezettel való sokrétű kapcsolatrendszerén keresztül.

Az egyes alkalmak a hagyományos előadásoktól a volt és jelenlegi kurzushallgatók által tartott szemináriumi kiselőadásokig terjednek. A járványügyi helyzet miatt a betervezett külső épület- és helyszínlátogatásokkal valószínűleg nem számolhatunk.

A félév teljesítése két módon lehetséges:

- Előre kiválasztott és egyeztetett, a kurzus tematikájához kapcsolódó témából kb. 10-12 perces előadás, és az azt megalapozó anyaggyűjtés előkészítése. Előzetes kitöltött template leadása márc. 30-ig.
- Egyeztetett saját téma alapján féléves elemző tanulmány készítése a tárgy gazdag témakörén belül. A félév folyamán, de legkésőbb március közepéig személyes konzultáció az órán kívül előre egyeztetett időpontban, fakultatív prezentáció és vázlat beadása a szemináriumi alkalmon, még egy konzultáció azt követően, majd beadás június 10-ig emailen. Előzetes kitöltött template leadása márc. 30-ig.
- Forrásfeldolgozáson alapuló füzet készítése az ápr. 12-i vári sétához, a II. vh. utáni foghíjbeépítések feldolgozásával.
- Felkészülés az ápr. 26-i vitaalkalomra: két, ellentétes álláspontot képviselő hallgatói csoport felvezető prezentációjával és vitájával.

2022. február

Szabó Levente DLA
egyetemi tanár

mellékletek:

- Tematika
- Ajánlott irodalom
- Template a kiselőadástémák feldolgozása elé
- Template saját téma feldolgozásához

Tematika

DÁTUM	PROGRAM	HELYSZÍN(EK)	AZ ÓRA MENETE
febr. 15.	Az emlékezet helyei	K210	Bevezető előadás. Feladatok, féléves munka megbeszélése és kutatómódszertani alapelvek
febr. 22.	Metamorfózisok és újraépítések	K210	előadás
márc. 1.	Tér és emlékezet Ottlik Géza írásaiban (beszélgetés Györe Balázs, Földényi F. László és Németh Gábor részvételével, a beszélgetést vezeti: Jánossy Lajos (Litera))	K210	előadás a kurzus és az Építészet és emlékezet Stúdió komplex hallgatói számára
márc. 8.	Az emlékezetalakítás építészeti lehetőségei	K210	előadás
márc. 15.	-	-	
márc. 22.	kutatómódszertani alapvetések és TDK- és doktori munkák az emlékezet témakörében	K210	meghívott előadók: Sámson Kinga, Major Zoltán (DLA) és Gácsi Zsuzsi, Zacher Bendegúz (TDK)
márc. 29.		-	vázlattervi hét / előadás- és tanulmány- templatek feltöltési határideje a TEAMSbe
ápr. 5.	emlékműséta Pesten	külső helyszín	séta a Kossuth tértől a Dohány utcáig
ápr. 12.	séta a Budai Várban	külső helyszín	meghívott sétatárs: Vukosavljev Zorán (a hallgatók által készített füzetrel a II. vh. utáni foghíjbeépítésekről)
ápr. 19.	-	-	tavaszi szünet
ápr. 26.	vita az épített térben zajló múltértelmezésekről	K210	vita a hallgatók részvételével / hallgatói szeminárium_1
máj. 3.	szeminárium	K210	hallgatói szeminárium_2 az előadást választók szervezésében
máj. 10.	szeminárium	K210	hallgatói szeminárium_3 az előadást választók szervezésében
máj. 17.	-	-	feldolgozási hét

Az órák általában 17.15-kor kezdődnek, kivéve a külön jelölt alkalmakat!

Ajánlott irodalom:

Az alábbi irodalmak csak tájékoztató jellegűek, melyek a kurzus zárt TEAMS csatornáján a félév folyamán bővílni fognak!

Általános:

- Aleida Assmann: Rossz közérzet az emlékezetkultúrában. Múlt és Jövő Kiadó 2016 (tanszéki könyvtárban megvan)
- György Péter: Múzeum - A tanuló-ház - Múzeumelméleti esettanulmányok 1. Kötet, MúzeumCafé, 2013 (kölcson tudom adni)
- György Péter: A hely szelleme, Magvető, 2007
- Maurice Halbwachs: Az emlékezet társadalmi keretei, Atlantisz, 2018

Műemlékek, rekonstrukciók:

- [Hannes Böhringer: Romok a történelmentúli időben](#)
- [Zöldi Anna: Hiteles másolatok](#)
- [Neues Museum és interjú Marosi Bálint blogján](#)
- Blie Plevolets, Keonraad van Cleempoel: Adaptive reuse of the built heritage. Concepts and cases of an emerging discipline, Routledge, 2019

Emlékművek:

- [James E. Young: Az emlékezet szövete](#)
- [James E. Young: Memory and Counter Memory](#)
- [Szabó Levente: Jel a kertben. Prekonceptiók, analógiák és ráismerések a Trefortkerti emlékmű elgondolása körül](#)
- [Wesselényi-Garay Andor: Térbe írt történelem](#)
- Pótó János: Emlékművek, politikai, közgondolkodás, MTA Történettudományi Intézet, Társadalom- és Művelődéstudományi Tanulmányok 7, Budapest, 1989
- Pótó János/Hajdú József: Nagy Imre emlékhelyei, Nagy Imre Alapítvány, Budapest, 2017
- Pótó János: Az emlékezés helyei. Emlékművek és politika, Osiris Kiadó, 2003
- Boros Géza: Emlékművek '56-nak, 1956-os Intézet, Budapest, 1997
- Quentin Stevens and Karen A. Franck: Memorials as spaces of engagement. Design, use and meaning, Routledge, USA, 2016
- Sabina Tanovic: Designing memory. The Architecture of Commemoration in Europe, 1914 to the Present, Cambridge University Press, 2019
- Marc Treib (ed.): Spatial Recall: Memory in Architecture and Landscape, Routledge, USA, 2009
-

Egyéb:

- [Nádas Péter: Helyszínelés](#)
- Sonnevend Júlia: Határok nélkül. A berlini fal ledöntésének története a globális médiában

A vitához kiindulás gyanánt:

- <https://telex.hu/cimke/muemlekvita>
- [Cságoly Ferenc: Műemlékvédelem – kérdések és felvetések](#)
- [Roth János: Valósággá váló díszleteink](#)
- [Tóth Áron: Eredeti-e az eredeti?](#)
- [Kelecsényi Kristóf: Vitaképtelenségünk mögé/elé](#)
- [Sulyok Miklós: A saját múlt - Emlékezet és történelem kérdésköre az építészetben](#)
- [Pleskovics Viola: Budavári visszaépítések: pro és kontra más szemszögből](#)
- [Rácz Miklós: Helyzetkép a műemlékügyről](#)
- [Anna Cymer: Rekonstrukció politikai kontextusban: a varsói Szász-palota esete](#)

Template a kiselőadások felkészüléséhez

A VÁLASZTOTT PROJEKT(EK)/TÉMA PONTOS MEGNEVEZÉSE ÉS EGY FOTÓ VAGY RAJZ AZ ÉPÜLETRŐL:	
A PROJEKT(EK) ADATAI (ANYAGGYŰJTÉS):	
PONTOS CÍM:	
TERVEZŐ(K) PONTOS ADATAI:	
TERVEZÉS ÉS ÉPÍTÉS ÉVE(I):	
ÉPÍTETŐ:	
MEGJEGYZÉS (HA VAN):	
AZ PROJEKTRŐL KORÁBBAN MEGJELENT ÍRÁSOK PONTOS HIVATKOZÁSA (INTERNETES ÉS NYOMTATOTT EGYARÁNT, MINÉL TELJESEBB ÉS PONTOSABB LISTA AZ ELVÁRT):	
A PROJEKT(EK)/TÉMA RÖVID, LÉNYEGRETÖRŐ, MINÉL INFORMATÍVABB LEÍRÁSA (max. 1500-2000 karakter):	
SZEMÉLYES ÉRTÉKELÉS, ELEMZÉS (max. 1500-2000 karakter):	
MELLÉKLETEK:	A prezentálandó kiselőadás jpg-formátumú képsorozata, min. 300 dpi felbontásban, sorszam_vezeteknev2_vezeteknev2_01 fileelnevezésekkel, ahol a sorszám a létrehozandó közös excel-táblázat sorszáma, a 01 a képsorozat első sorszáma. A képek fotók, rajzok, saját ábrák is lehetnek, szöveges tartalmuk minimális legyen.

A táblázatban pirossal megjelölt részeket elegendő a szemináriumi alkalomig leadni!

Template a féléves elemző tanulmányt választóknak

**A VÁLASZTOTT EMLÉKHELY, REKONSTRUKCIÓ VAGY A KURZUSHOZ
KÖTHETŐ ÁTFOGÓ TÉMA PONTOS MEGNEVEZÉSE ÉS EGY FOTÓ VAGY RAJZ
AZ ÉPÜLETRŐL:**

ADATOK (ANYAGGYŰJTÉS):

PONTOS CÍM:

**TERVEZŐ(K) PONTOS
ADATAI:**

**TERVEZÉS ÉS ÉPÍTÉS
ÉVE(I):**

ÉPÍTETŐ(K):

MEGJEGYZÉS (HA VAN):

**AZ EMLÉKHELY(EK)RŐL
KORÁBBAN MEGJELENT
ÍRÁSOK PONTOS
HIVATKOZÁSA
(INTERNETES ÉS
NYOMTATOTT
EGYARÁNT):**

**AZ ÍRÁS
TERVEZETT CÍME:**

**A TERVEZETT ÍRÁS
KONCEPCIÓJA (kb.
1500-2000
karakter):**

MELLÉKLETEK: